

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN BALEN – BELGENLAAN (FASE 1)

J. CLAESSEN, B. VAN GENECHTEN,
E. AUDENAERT & K. BOUCKAERT

NOVEMBER - DECEMBER 2020

1 ALGEMEEN

Administratieve gegevens / Technische Fiche

Onderzoek:	Programma van maatregelen. Balen – Belgenlaan (fase 1)																									
Opdrachtnemer:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaak Jan Claesen																									
Projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014																									
Erkend archeoloog:	Provincie Antwerpen, Balen, Belgenlaan 17																									
Locatie:																										
Coördinaten :	<table> <tr> <td>A</td><td>X</td><td>210780,717</td></tr> <tr> <td></td><td>Y</td><td>203876,331</td></tr> <tr> <td>B</td><td>X</td><td>210929,562</td></tr> <tr> <td></td><td>Y</td><td>203885,633</td></tr> <tr> <td>C</td><td>X</td><td>210913,200</td></tr> <tr> <td></td><td>Y</td><td>203751,554</td></tr> <tr> <td>D</td><td>X</td><td>210829,225</td></tr> <tr> <td></td><td>Y</td><td>203721,853</td></tr> </table>		A	X	210780,717		Y	203876,331	B	X	210929,562		Y	203885,633	C	X	210913,200		Y	203751,554	D	X	210829,225		Y	203721,853
A	X	210780,717																								
	Y	203876,331																								
B	X	210929,562																								
	Y	203885,633																								
C	X	210913,200																								
	Y	203751,554																								
D	X	210829,225																								
	Y	203721,853																								
Kadastrale percelen:	Balen, afdeling 2, sectie C, nrs. 1208G(deel),1208H(deel), 1209D (deel), 1209E(deel),1209F(deel),1194C48(deel)																									

Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2020).

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

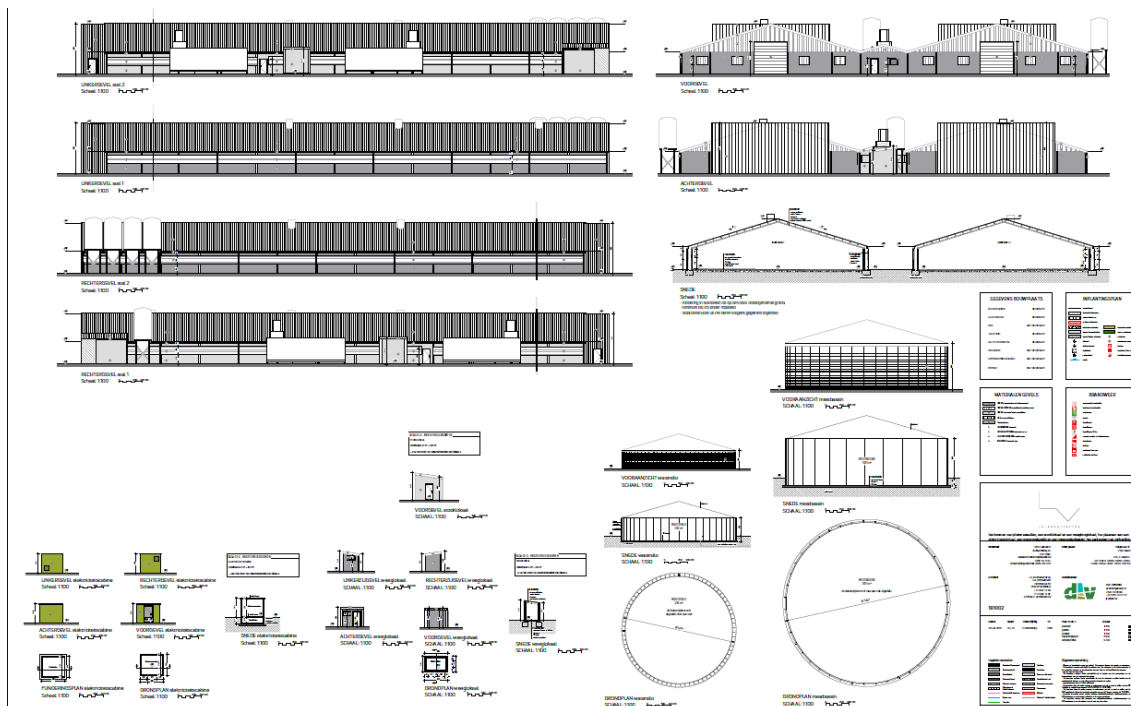
Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Aanleiding van het vooronderzoek

De bestaande woning, stallen en steenslagverharding blijven behouden, waardoor zij niet werden opgenomen binnen het projectgebied. Twee pluimveestallen worden gepland, hierbij zal elke stal een warmtewisselaar krijgen met een stooklokaal. De fundering zal in stortbeton gezet worden tot op de vaste, onaangeroerde grond, minimum 80cm onder het maaiveld. De stallen zullen voorzien worden met aanzuigleiding voor regenwater dat naar de watersilo wordt gevoerd. De watersilo, met een oppervlakte van 513m³, zal tot ca. 73cm onder het maaiveld zitten. In het oosten van het projectgebied zal een mestopslagbassin geplaatst worden, deze zal een vloer hebben van gewapend beton hebben en tot ca. 120cm diep zitten. Verder wordt er nog een weeglokaal en een elektriciteitscabine, een infiltratiezone en betonverharding ingepland zodat de stallen en mestopslagbassin bereikbaar zijn. Het nieuw weeglokaal, dat funderingen tot ca. 70cm diep zal hebben. Voor de elektriciteitscabine is een kabelkelder nodig met een betonnen fundering, waarbij men tot ca. 90cm onder het maaiveld moet graven. De teelaarde zal dus verwijderd worden ter hoogte van de verharding, stallen en bassins. Tenslotte wordt de aanplanting voorzien van een nieuwe bomenrij met winterlindes en een dubbele heg van liguster, Gelderse roos, meidoorn en krentenboomje.

Figuur 2: Toekomstplan (DLV Turnhout, 2018)

Figuur 3: Snedes toekomstplan (DLV Turnhout, 2018)

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem ¹

Op het terrein zal door de opdrachtgever, Bio-Farm bvba, de bestaande bebouwing behouden blijven, waardoor ze niet opgenomen worden in het projectgebied. De werken bestaan uit de bouw van twee pluimveestallen, een stooklokaal en weegbruglokaal, plaatsen van elektriciteitslokaal, wateropslagsilo en mestopslagbassin en het aanleggen van verharding. De totale oppervlakte van het project (even groot als de perceeloppervlakte) is ca. 14277.179 m².

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als type Zeg, Sfpz, Zdg en OB. Zeg is een natte zandgrond met duidelijke humus en/of ijzer B horizont. De Podzol B, soms 90cm dik, rust op een volledig gereduceerd materiaal. Een Sfp bodem, is een zeer natte grond op lemig zand zonder profielontwikkeling. Een Zdg bodem, is een matig natte zandgrond met duidelijke humus en/of ijzer B horizont. OB staat voor onder bebouwing.

In de dichte en ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft over twee locaties uit de Bronstijd, onder andere om een mogelijke 'Celtic Field' 900m oostwaarts, ontdekt via luchtfotografie (CAI 700132). En 1000m ten noorden van het projectgebied werd eveneens een 'Celtic Field' ontdekt door middel van luchtfotografie, hoewel hierbij vermeld staat dat de interpretatie betwifelbaar is.

Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er geen bebouwing aanwezig was binnen het projectgebied vanaf de helft van de 18de eeuw tot 1939. Mogelijk was er reeds vroeger bebouwing aanwezig maar deze bevinding kan niet door historische of cartografische bronnen gestaafd worden.

Rekening houdend met de geografische ligging van het projectgebied op een gradiëntzone met water op ca. 200m (Ingeneloo), is een tijdelijke aanwezigheid van steentijd sites niet uitgesloten.

¹ Claesen J. *et al*, 2018a, pp. 27

Er wordt geadviseerd verder onderzoek uit te voeren in de vorm van een landschappelijk booronderzoek om na te gaan in hoeverre de bodemopbouw intact is.

Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem

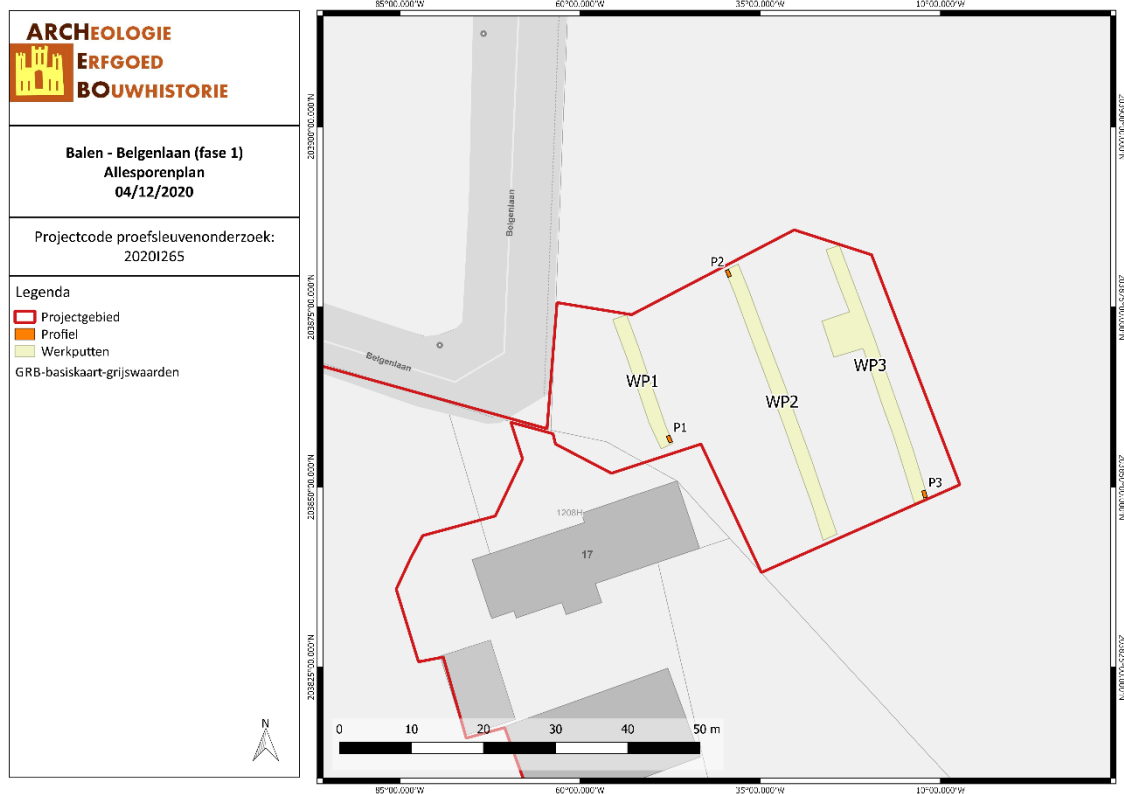
Het onderzoek kadert in een groter project voor de bouw van twee nieuwe pluimveestallen. De vooropgestelde plannen zullen evenwel in fasen uitgevoerd worden. Binnen het onderzoeksgebied van fase 1 (ca. 1.610 m²) wordt door de opdrachtgever een nieuw mestopslagbassin voorzien.

Over een groot deel van het onderzoeksgebied is de natuurlijke Podzolbodem verstoord of zelfs volledig verdwenen en opgenomen in de ploeglaag. De ploeglaag of Ap-horizont is ca. 40 cm dik en bestaat uit zeer humusrijk donkergrijs-bruin zand. Onder de Ap-horizont komt veelal onmiddellijk de C-horizont voor dat voornamelijk bestaat uit lichtbruin-geel zand, maar plaatselijk ook eerder witgeel kleurt. In profiel P1 is onder dit witgeel zand groen glauconiethoudend zand aangesneden. Dit glauconiethoudend zand, alsook de afwezigheid van roestverschijnselen in de moederbodem, wijzen op de zeer natte condities van de bodem of ondergrond. Plaatselijk - in het oostelijke deel van het onderzoeksgebied - zijn nog resten van een relatief goed bewaarde B-horizont waar te nemen.

Een verkennend archeologisch booronderzoek leverde geen steentijdartefacten op, waardoor er geen verder specifiek onderzoek naar steentijdsites werd uitgevoerd.

Het doel van het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven is een archeologische evaluatie van het terrein. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologische resten aangetroffen.

Op basis van het ontbreken van archeologisch potentieel van het terrein, is het niet opportuun om verder archeologisch onderzoek te adviseren.

Figuur 4: Allesporenplan (Archebo bvba, 2020).

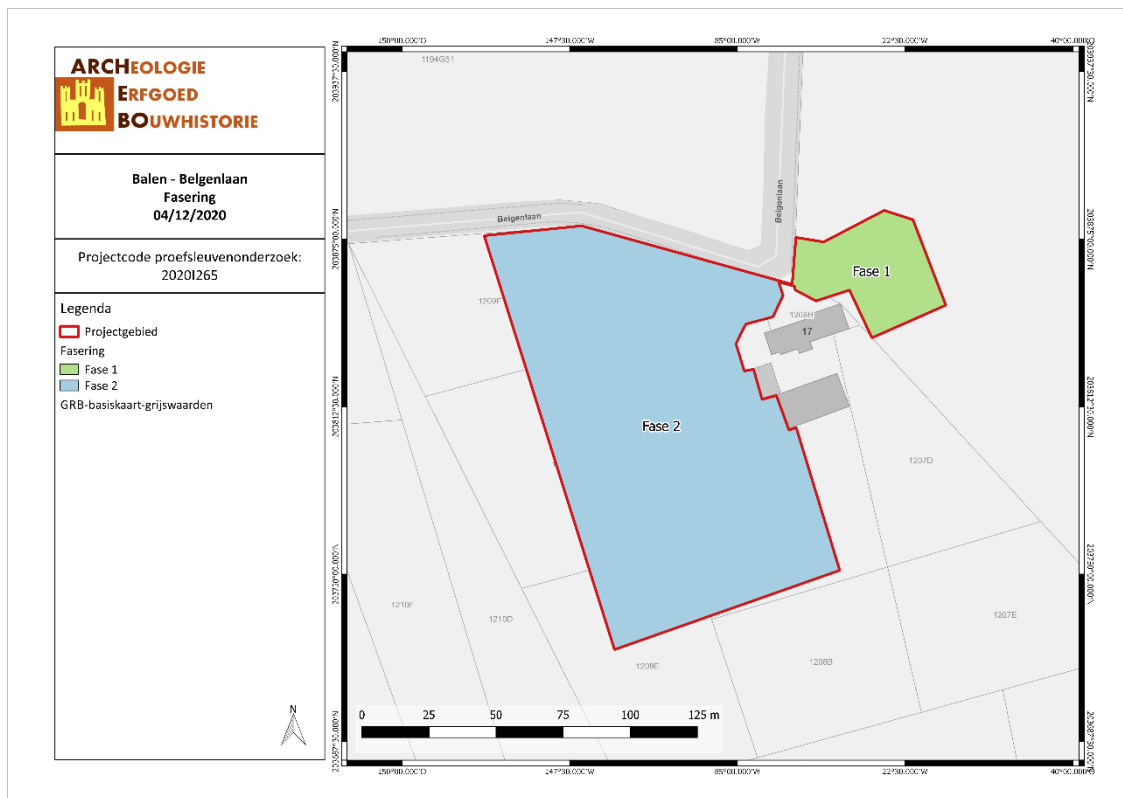
Gemotiveerd advies

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op basis van het verslag van resultaten na een door ARCHEBO bvba op 4 december 2020 uitgevoerd proefsleuvenonderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

Op basis van de verzamelde gegevens uit het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van een proefsleuvenonderzoek, wordt er **geen** archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving aanbevolen binnen de grenzen van het onderzoeksgebied. Er werden tijdens het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, in de vorm van een proefsleuvenonderzoek namelijk geen archeologische sporen aangetroffen.

De geplande werken zullen het archeologisch niveau verstoren, maar gezien het ontbreken van archeologisch potentieel van het terrein, is het niet opportuun om verder archeologisch onderzoek te adviseren. Daarom stelt ARCHEBO bvba voor om het terrein definitief vrij te geven.

!! Let wel: Onderhavige nota handelt enkel over de oostelijke zone van het projectgebied waar een nieuwe mestopslagbassin geplaatst zal worden (**fase 1**). Deze nota handelt dus niet over het westelijke deel van het plangebied (**fase 2**). Het archeologisch onderzoek dient in deze westelijke zone nog uitgevoerd te worden zoals opgenomen in het Programma van Maatregelen horend bij de archeologienota.

Figuur 5: Faseringsplan, fase 2 nog te onderzoeken (Archebo bvba, 2020)

Conclusie

Het uitgevoerde vooronderzoek is volledig. Alle relevante beschikbare bronnen zijn geraadpleegd.

Binnen het onderzoeksgebied dient geen verder archeologisch onderzoek te gebeuren in welke vorm dan ook.

Deze nota ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht indien er alsnog archeologische resten aan het licht komen.

3 FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2020).	2
Figuur 2: Toekomstplan (DLV Turnhout, 2018)	3
Figuur 3: Snedes toekomstplan (DLV Turnhout, 2018)	4
Figuur 4: Allesporenplan (Archebo bvba, 2020)	6
Figuur 5: Faseringsplan, fase 2 nog te onderzoeken (Archebo bvba, 2020)	7